

vse pridejo za njo, a bolje bodo gotovo spoštovali ustavo, kot so jo nemški liberalci, če tudi je morda ne bodo vedno na jeziku nosili. Samo v enem slučaju so se potegovali zares za ustavne pravice, a še takrat jako pristranski. Če se je kje kakemu židu kak las skrivil, so takoj se oglasili, da so po ustavi židje popolnoma enakopravni državljani. Če je pa bilo treba braniti pravice kristijanov proti židom, so pa tudi na to pozabili.

Mi mislimo, da so pač že redki ljudje, ki bi še verovali v liberalno ustavovernost. Zato pa liberalcem vse kričanje o tem, da je v nevarnosti ustava, ne bode nič pomagalo, kajti njim že nikdo več ne verjame. Vsi avstrijski narodi se bodo oddahnili, ko se otresejo nemško-liberalne more, ko jih je tlačila nad 30 let in zlasti ovirala vsak kulturni razvoj nenemških narodov v Avstriji. Od nove zbornice, ko v njej ne bode več ta stranka igrala take vloge, pričakujemo, da bode tudi za Slovane pravičnejša in pomore ustavi zares do veljave.

Politični pregled.

Državnozbornske volitve bodo do 20. dne marca že končane in dne 26. marca se snide že novi državni zbor. Kakor se vidi, se vladi jako mudi. To pa največ zaradi tega, da opozicijske stranke, zlasti v Galiciji, ne bodo imele časa za agitacijo. Volilno gibanje je v vseh deželah že precej živahno, najdelavnejši so seveda socialisti. Celo po Tirolskem so razvili svojo agitacijo. Na Primorskem se trudijo Italijani, da odtrgajo Slovincem mandat veleposestva, katerega je sedaj imel grof Alfonz Coronini, in zase pridobe peto kurijo. Poslednje se jim ne posreči, ako bodo Slovenci jedini, kar pa sedaj niso. Na Koroškem se nadejajo Slovenci, da pridobe jeden mandat v peti kuriji, kar pa ni povse gotovo, da bi se jim posrečilo. Na Dolenjem Avstrijskem se je sklenil kompromis mej krščanskimi socialisti in narodnimi Nemci proti liberalcem.

Okrožno sodišče v Trutnovu. — Celjska dvojezična gimnazija in pa okrožno sodišče v Trutnovu ste dve stvari, ki obračati veliko pozornost nase v avstrijski notranji politiki. Zadnje dni se je v državnem zboru zopet mnogo govorilo o okrožnem sodišču v Trutnovu. Pravosodni minister in grof Badeni sta se o tem pogajala z nemškimi in češkimi poslanci, v državnem zboru so pri proračunu pravosodnega ministerstva Čehi in Nemci izražali svoje nasprotujoče si želje. Pravosodni minister je pa naposled se izrekel, da se bode pri tem sodišču uradovalo v obeh deželnih jezikih. Na videz se je minister postavil na češko stališče. V resnici je pa to le lepa obljuba. Glavno je, kako bode okrožje novega sodišča sestavljeno. Če se Nemcem posreči, da dosežejo, da se v to okrožje združijo samo nemški okraj, bode z dvojezičnim uradovanjem težko kaj. Nemci je bodo že znali preprečiti. Sicer pa ima o tem še govoriti deželni zbor češki, v katerem pa imajo večino Čehi, ako se jim ne izneverijo veleposestniki. Nemci bodo naposled odjenjali, ko bi se drugače utegnila osnova tega sodišča še daleč zavleči, za kar bi pa jim Trutnovčanje ne bili hvaležni.

Moravsko. — Moravski Nemci so bili že v velikih skrbih, kajti sedanji deželni glavar grof Vetter je menda na željo vlade hotel nekega Čeha imenovati sebi za namestnika v deželnem odboru. Seveda potem bi Čehi imeli nekaj več vpliva na deželno upravo, nego ga imajo sedaj. Naposled so se dogovorili, da bode deželnega glavarja v deželnem odboru namešal Nemec dr. Promber, zato pa deželni odbor odpošlje

v deželni šolski svet jednega Čeha in jednega Nemca. Dosedaj je vselej deželni odbor odposlal v deželni šolski svet dva Nemca, dasi je velika večina moravskega prebivalstva slovanska. Čehi pa sedaj tudi zahtevajo, da se upelje dvojezično uradovanje v deželnem odboru. Dosedaj je bilo samo nemško. Temu se pa menda Nemci nekoliko upirajo.

Hrvaški sabor. — Opozicija je stavila v hrvaškem saboru več važnih prodlogov, kako naj se izboljša stanje prebivalstvu v hrvaškem Primorju, omeji izseljevanje, varujejo hrvaške pravice na Reki in prepreči madjarizacija po madjarskih šolah. Zahtevajo mej drugim nekaj železnic, osnovo jednega novega pristanišča, jedno strokovno obrtno šolo, ljudske šole na Reki itd. Stvari so prav lepe in tudi temu ni ugovarjati, da bi deželni zbor v vsem ne imel važne besede, če tudi ne spadajo vse v področje hrvaške vlade. Zdi se pa nam vendar neumestno, da so se ti predlogi stavili tako rekoč na koncu postavodavne dobe, ko se take velike stvari gotovo doseči ne dajo. Taka stvar se more predlagati v začetku poslovne dobe in potem večkrat podrezati. Vlada in nje pristaši se potem ne morejo izgovarjati, da za stvar ni časa. Da se je stvar pravočasno sprožila, bi se morda tudi bilo dalo nekaj doseči, ker vladna stranka bi se ne bila upala vsem nasprotovati. Seveda o tistih stvareh, za katere je treba pritrditve ogerske vlade, ni dosti upanja na kak uspeh, ker se sedanja vlada in nje pristaši ne upajo odločno nastopiti proti Madjarom. Ko se je pa predlog stavil na koncu postavodajne dobe, si pa moramo misliti, da predlagateljem ni bilo toliko na stvari sami, kakor na tem, da se stvar porabi za volilno agitacijo. Opozicionanci so dosedaj imeli trdno stališče v Primorju, a zadnji čas se pa ondu jim močno maje stališče vsled vplivanja ogerskih pomorskih oblastev. Zato se je pa opoziciji zdelo neobhodno potrebno staviti celo vrsto predlogov v prid prebivalstvu v hrvaškem Primorju.

Rusija. — Veliko se je ugibalo po smrti Lobanova vnanjega ministra ruskega, kdo mu bo naslednik. Šiškin je bil takoj po tega smrti imenovan voditeljem ministerstva in prav trdilo se je, da bo postal tudi vnanji minister. To se ni zgodilo in ravno minole dni je bil imenovan upraviteljem vnanjega ruskega ministerstva neki grof Muravjev, ki bo brezdvomno v kratkem tudi potrjen za ministra. Da ni bil olbran za to mesto Šiškin, ali Nelidov, carigrajski veleposlanik, je pomenljivo. Vzroke razlagajo listi različno. Z jedne strani se poroča, da se je izvršilo imenovanje grofa Muravjeva vsled vpliva carice vdove, ki hoče Rusiji ohraniti smer politike svojega pokojnega soproga carja Aleksandra III. in katere politike vnet privrženec je ravno Muravjev. Nasprotno se pa tudi trdi, da je car zato poklical čisto novega moža na krmilo zunanjega ministerstva, da ga bo mogel po svoje sukati. Naj bo pa že to ali ono istinito, res pa more biti, o čemer se dosledno poroča, da je grof Muravjev, sovražnik Nemčije, velik prijatelj Francije in dober Slovan. To oboje pomeni pa za sedanji položaj Rusije vse. Rusija bo torej tirala dalje Franciji prijateljsko, a za Evropo sploh mirovno politiko.

Cerkveni prepiri na Balkanu. — Znano je, da je turška vlada imenovala Grka Ambrozija za metropolita v Skopljah. Ker po večini spadajo Srbi pod to škofijo, uprli so se odločno temu imenovanju in zahtevajo kakega svojca za škofa. Primerili so se celo izgredi in Ambrozij je moral božične praznike bežati iz cerkve, sicer bi ga bili razjarjeni Srbi s kamenjem pobili. Da se izogne nadaljnim nemirom so zaprli za nekaj časa cerkev. Turška vlada se obotavlja ustreči želji Srbov, posebno ker so Bolgari za Ambrozija. Pripomniti se pa mora, da je vseh Bolgarov le neznatno število v tej škofiji. Sedaj se je nova srbska vlada odločno potegnila pri turški vladi in carigrajskem patrijarhatu za Srbe in zoper Ambrozija. Če se ne ugotovi Srbom, proglasi Srbija samostojnost srbske cerkve v Stari Srbiji in Makedoniji in novim

patrijarhom se bo imenoval metropolit Dionizij v Prizrenju. Če se poslednje zgodi, bodo grške škofije zelo na škodi, kajti po mnogih teh je večina Srbov, ki so se pa držale le iz sovraštva do Bolgarov grške cerkve. Če srbska vlada vstraja pri tem odločnem koraku, doseglja bo brezdvomno uspehe za Srbe, kajti turška vlada bo rajši poravnala manjšo zmešnjavo in odpoklicala Ambrozija, kakor pa prouzročila nadaljne in večje cerkvene homatije ter pustila, da se ustanovi samostojen srbski patrijarhat.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

XI. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča imenom odseka o prošnji občine Blagovica za dovolitev 4 letnih in živinskih semnjev dne 11. januarja, 1. marca, 5. julija in 17. septembra vsakega leta. Prositelji podpirajo svojo prošnjo s tem, da leži vas Blagovica ob državni cesti in da ni v bližini semnjev. Ker je živinoreja v tej okolici precej razvita, bi bilo jako koristno za živinorejci, če bi svojo živino lažje razpečavali. To bi se po njih mnenju s semnji lahko doseglo in od semnjev bi ne imela koristi le občina kot taka, temveč tudi prebivalci posameznih vasij. Dovolitvi semnjev ugovarjajo občine Krka, Zg. Tuhinj, Motnik in Trojana. Ugovori občin Krka, Trojane in Motnik niso ozira vredni, pač pa je vpoštovati ugovor občine Zgornji Tuhinj, ker bi posebno semnja dne 5. julija in 17. septembra škodovala onima v tej občini, ki se vršita le malo dni po teh. C. kr. okr. glavarstvo ne ugovarja, da Blagovica nima ugodne lege za semnje in da se živinoreja ni razvila po okolici, pomisleke pa ima proti pomnožitvi semnjev, ker jih je v okraju že mnogo. Odsek se pridružuje temu mnenju, ker v bližnjih Češnjicah so vsako leto 3, v Krašnji 2, v Lukovici 5, v Št. Gothardu 4 in v Moravčah je 6 letnih in živinskih semnjev. Dalje sta v sodnem okraju brdskem še dva semnja v Dobu in 4 v Dolskem. V vsem je v okraju torej 26 letnih in živinskih semnjev. Če se še upošteva, da je v sosednjem sodnem okraju kamniškem vsako leto 28 letnih in živinskih semnjev, se mora vsakdo preveriti, da sedaj obstoječi semnji zadoščajo in da živinorejci v občini blagoviški lahko prodajo svojo živino, in da bi pomnožitev semnjev škodovala že obstoječim bližnjim semnjem. Iz narodnogospodarskih razlogov odsek ne more priporočati predležeče prošnje in torej predlaga: Zbornica naj v smislu tega poročila predloži svoje mnenje c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

XII. Zbornični podpredsednik Anton Klein poroča, da je c. kr. deželna vlada naznanila zbornici, da je vis. c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje vprašalo c. kr. namestništvo v Gradci, če naj se napravi na državni obrtni šoli v Gradcu v poletnem semestru 1896/97 tečaj za izobrazbo risarskih učiteljev za obrtne nadaljevalne šole. Tega tečaja naj bi ne obiskovali le učitelji ljudskih in meščanskih šol s Štajerskega, temveč eventuelno tudi oni s Kranjskega in Koroškega. Vsled dotičnega vprašanja imenovanega namestništva, če je želeli takih tečajev z ozirom na tudeželske razmere obrtnih nadaljevalnih šol je prosila c. kr. vlada za naznanilo, če bi bila trgovska in obrtniška zbornica, jednako prejšnjim letom,

tudi l. 1897 pripravljena dovoliti za obiskalce tega tečaja kako podporo. Števila obiskovalcev ne more c. kr. deželna vlada prej natančno povedati, dokler ne dojdeta poročila vladnih komisarjev za nadzorovanje obrtnih nadaljevalnih šol, katera sta se vprašala za mnenje o tej zadevi, vendar da števila pet ne bo presegalo in potrebščina za petmesečni tečaj ne bo višja nego 1200 gl'd. C. kr. deželna vlada se je o zadevi obrnila tudi na deželni odbor kranjski in kranjsko hranilnico. Ker na Kranjskem se vedno nedostaje spretnih risarskih učiteljev za obrtne nadaljevalne šole in je pričakovati, da se bodo v nekaterih krajih ustanovile nove take šole, ki bodo veliko pripomogle k povzdigi obrta, je odsek za to, da zbornica napravo takega tečaja toplo pozdravi in se zaveže po svojih sredstvih jednako prejšnjim letom dovoliti podporo. Znesek se pa more še le tedaj določiti, ko se bode zvedelo, koliko učiteljev se bo v tečaj odposlalo. Poročevalec predlaga imenom odseka: Zbornica naj obvesti c. kr. deželno vlado da rade volje dovoli podporo za obiskovalce imenovanega tečaja za l. 1897. — Predlog se sprejme.

XIII. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o zbornici došli vlogi, v kateri se razjasnjuje, da se je pri drugem branju vladne predloge glede obdačenja prodaje vrednostnih papirjev v visoki poslanski zbornici § 7 te predloge premenil toliko, da naj davek na prodajo vrednostnih papirjev za vsako navadno sklenjeno kupčijo pri dividendnih papirjih (delnicah) in premijskih zadolžnicah izvzemši titre državnih premijskih posojil znaša 50 kr., pri vseh drugih pa 20 kr., dočim je § 7 po prvotnem besedilu vladne predloge, kateremu je pritrdil tudi pristojbinski odsek poslanske zbornice ukrenil višji davčni stavek 50 kr., le na dividendne papirje (delnice). Pri utemeljevanju preminjevalnega predloga se je zanimalo, da bi loterijske papirje bilo prištevati naložitvenim vrednostnicam, in se je reklo, da je ni slabše naložitve glavnice, kakor v srečkah, in poudarjalo, da ga ni prav nobenega gospodarskega prida v tem, da se z malimi srečkami preplavi semenj. Nj. Ekscelenci gosp. finančnemu ministru se je zdelo, ko je preminjevalni predlog sprejel, potrebna izjava, da vidi v njem „financijsko izboljšanje, osobito kolikor gre za srečke“.

Po zbornici došli ulogi pa se ne zdi dobro, vsem loterijskim papirjem brez izjeme odrekati naložitveni značaj.

Postavne pojmovne določbe za naložitvene papirje ni, nastal pa je splošni običaj, po katerem se pod naložitvenimi vrednotnicami razumejo oni papirji, katerih glavnični znesek in kolikor se obrestujejo, plačevanje obresti je zagotovljeno. V varnosti in vestovane glavnice tiči karakteristični znak naložitvenih vrednotnic. Avstrijsko občinstvo je imelo že od nekdanj navado, loterijske papirje imeti založitvene vrednotnice. Kako da je vkoreninjena nagnjenost avstrijskega občinstva k naložitvi enega dela svoje glavnice v srečkah se razvidi osobito iz dejstva, da so vse v kurzem listu dunajske borze zaznamovane srečke klasirane in da se prodajajo le takrat, kadar, bodisi kak kapitalist želi izvesti kako naložitev, bodi si da je, da bi si preskrbel denarja, primoran srečke prodati. Dejstvom nasprotujoča je trditev, da je semenj preplavljen s srečkami in bodi si tudi z majhnimi srečkami. Od l. 1889, t. j. odkar se je izdal zakon, da se ne sme več izdajati srečk, se ni izdala na Avstrijskem nobena nova srečka več. Srečke ka-